

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ В ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено сучасні тенденції та ефективність інвестицій в основний капітал сільськогосподарських підприємств. забезпечення сільськогосподарських підприємств Львівської області, показано особливості інвестування в основний капітал сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: *інвестиції, інвестування, інвестиційна діяльність, основний капітал, матеріально-ресурсний потенціал, сільськогосподарське підприємство.*

Исследовано динамику, современные тенденции и уровень инвестиционного обеспечения сельскохозяйственных предприятий львовской области, показаны особенности инвестирования в основной капитал сельскохозяйственных предприятий

Ключевые слова: *инвестиции, инвестирование, инвестиционная деятельность, основной капитал, материально-ресурсный потенциал, сельскохозяйственное предприятие.*

The dynamics, current trends and level of investment of agricultural enterprises of the Lviv region, shows the features of investment in fixed assets of agricultural enterprises.

Key words: *investment, investing, investment, capital, material and resource potential of agricultural enterprise.*

Постановка проблеми. Аграрний сектор економіки відіграє важливу роль у розвитку суспільства та гарантування національної безпеки країни. Однак, з низки причин його потенційні можливості використовуються не в повну силу. Рівень забезпеченості сільськогосподарських підприємств економічними ресурсами є недостатнім, високим залишається ступінь спрацювання і старіння засобів праці, галузь технологічно відстає порівняно із світовим надбанням. Очевидною є необхідність активізації відтворювальних процесів у сільському господарстві шляхом впровадження нових високо продуктивних машин і техніки та організації виробництва на новій технологічній основі. Розв'язання окресленої проблеми, особливо в форматі відтворення основного капіталу, потребує значних інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення процесу інвестування підприємств вимагають глибокого вивчення сучасних тенденцій інвестування в основний капітал. Сучасні тенденції інвестування в основний капітал вивчалися вітчизняними ученими (1,2,3,4). Ними зроблені відповідні висновки, вироблено цілу низку рекомендацій і пропозицій з покращення управління інвестиційними процесами. Проте, на наш погляд, ще залишається місце для поглиблення дослідження даної проблеми

Постановка завдання. В статті поставлено ціль представити власне бачення особливостей тенденцій інвестування в основний капітал сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Успішний розвиток аграрного сектора економіки є запорукою стабільності розвитку суспільства, забезпечення населення в необхідній кількості продовольчими товарами, сприяння зайнятості сільського населення та соціального розвитку села і однією з умов гарантування національної безпеки країни. Це стало підставою кожному із прийдешніх Урядів України, за роки її незалежності, декларувати турботливе ставлення до розвитку агропромислового комплексу і його піднесення, проголошувати як пріоритетний напрям розвитку економіки країни. Проте розв'язання окресленої проблеми неодноразово запізнювалося в часі із-за відсутності програм, волі і державної відповідальності її керівників або не вистачало своєрідного генератора начал. Одним з таких джерел є інвестиції.

Криза у інвестиційній діяльності підприємств аграрного сектора економіки України дуже ґрунтовна, а її результати є фатальнішими, ніж в інших галузях народного господарства [3, с.112]. Обумовлено це тим, що упродовж реформування і становлення ринкових відносин у сільському господарстві, майже була призупинена інвестиційна діяльність підприємств, внаслідок чого сталося руйнування його продуктивних сил. Через брак коштів господарства протягом періоду реформування майже не поновлювали парк сільськогосподарських машин і обладнання, відбулося значне старіння і знос основних засобів. А.П. Гайдуцький стверджує, що в результаті зтяжної інвестиційної кризи матеріально-ресурсний потенціал агропромислового комплексу суттєво поменшав [1, с. 102]. Майже у два рази скоротилася чисельність тракторів, зернових комбайнів, ґрунтообробних агрегатів та інших сільськогосподарських машин і знарядь. Детехнологізація сільськогосподарського виробництва призвела до того, що фондооснащеність у підприємствах знизилася у 9 разів, а фондоозброєність праці – у 7 разів [5, с.78].

Несприятлива ситуація, що склалася в економіці підприємств України негативно вплинула і на їх ресурсне забезпечення та кадровий потенціал. Спеціалісти з високим професійним досвідом роботи у сільському господарстві перейшли працювати в інші галузі народного господарства. Занепад тваринництва спричинив нестачу органічних добрив внаслідок чого погіршився стан відтворення земельних ресурсів, знизилася ефективність використання землі. Усе це спричинило спад виробництва сільськогосподарської продукції і ефективність функціонування підприємств галузі. Діяльність низки підприємств, не залежно від форми власності, стала збитковою.

Ринок сільськогосподарської продукції почав заповнюватися дешевими і, в той же час, неякісними продовольчими товарами зарубіжного виробництва. У сільській місцевості набуло поширення безробіття, занепало багато підприємств і закладів соціальної інфраструктури, помітно знизився рівень якості життя сільського населення.

Вирішення назрілих проблем є можливим за умови відновлення інвестиційного процесу в аграрному секторі не лише до рівня високої інвестиційної активності підприємств у дореформений період, пори стабільного розвитку сільського господарства, а й значного його випередження, з метою компенсації недоодержаних капіталовкладень у роки трансформаційних перетворень та можливості задовольнити потреби підприємств сільського господарства в інвестиційних ресурсах в нинішній час. Як зазначають українські економісти, для відновлення матеріально-ресурсного потенціалу підприємств агропромислового комплексу України необхідна сума коштів, що в еквівалентному перерахунку на долари США, складає біля 35-40 млрд. [2, с. 82]. Лише для поновлення одного машино-тракторного парку підприємств аграрного сектора щорічно протягом 10 років необхідно вкладати більше 15 млрд. грн., що є в 7-9 разів більше, ніж направляється нині в реальній дійсності.

Зазначене вище повною мірою віддзеркалює стан інвестиційної активності сільськогосподарських підприємств Львівської області (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка інвестиційної активності суб'єктів господарської діяльності Львівської області*

Напрями інвестицій	2002 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2009 р. до 2002 р., % (+,-)
Капітальні інвестиції усього, млн. грн	2131	5442	6835,3	9872	12696	8382	у 3,9 р.
з них: інвестиції у сільське господарство	18,5	82,5	95,4	235,9	570,4	332,6	у 18 р.

* Джерело: розраховано автором на основі даних [4].

* до 2002 р. капітальні інвестиції у статистичній звітності не виокремлювалися.

Як свідчать дані табл. 1. динаміка капітальних інвестицій в економіку Львівської області має виражену строкатість за роками і не стабільну тенденцію до зростання. Так, у 2009 р. усі капітальні інвестиції зросли у порівнянні з 2002 р. на 6251 млн. грн. або у 3,9 рази, з них у сільське господарство – на 314,1 млн. грн. або у 18 раз.

Аналіз інвестиційного процесу у сільськогосподарських підприємствах Львівської області показав, що протягом досліджуваного періоду інвестиції спрямовувалися, в основному в матеріальні активи, частка яких в загальному обсязі капітальних інвестицій економіки області складала в розрізі років в межах 98-99%. Абсолютна їх кількість направлялася на оновлення основного капіталу. Активність спрямування коштів підприємствами саме на відновлення та відтворення засобів праці виправдано необхідністю заміни та технічних зразків, які не відповідають впровадженню у виробництво нових інноваційних технологій. Впровадження нових технологій є можливим лише за умов придбання високопродуктивних машин, нових засобів і предметів праці і на цій основі поліпшенні організації виробництва та зміни характеру трудової діяльності людей, що в кінцевому результаті забезпечить підвищення продуктивності праці, зростання реальних доходів населення і розв'язання багатьох соціальних проблем села.

Література:

1. Гайдуцький А. П. Підвищення інвестиційної привабливості інфраструктури аграрного сектора. / А. П. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2004. – № 10. – С. 99 – 106.
2. Кісіль М. І. Інвестиційна та інноваційна складові доктрини аграрної політики України / М. І. Кісіль // Економіка АПК. – 2003. – № 7. – С. 82
3. Саблук П. Т. Аграрна реформа в Україні / П. І. Гайдуцький, П. Т. Саблук, Ю. О. Луценко та ін.: За ред. П. І. Гайдуцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.

4. Сільське господарство Львівщини в 2009 році: стат. зб. /Гол. управління статистики у Львівській області. Львів, 2010. – 173 с.

5. Юшин С. О. Проблеми узгодженості інноваційно-інвестиційних проектів підприємств агропромислового комплексу із чинною системою державних прогнозів і програм / С. О. Юшин, С. В. Повна // Економіка АПК. – 2007. – № 1. – С. 77 – 83

**П.С. Гарасим,
С.В. Зюбаненко**

ГУМВС України у Львівській області

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗСЛІДУВАННЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

В статті розглянуто слідчі ситуації та основні напрямки розслідування на початковому етапі.

Ключові слова: *слідчі ситуації, розслідування, криміналісти, оперативна операція, злочин.*

В статье рассмотрены следственные ситуации и основные направления расследования на начальном этапе.

Ключевые слова: *следственные ситуации, расследования, криминалисты, оперативная операция, преступление.*

The paper deals with investigating the situation and the main directions of investigation initially.

Keywords: *investigating the situation, investigation, criminologists, operative surgery crime.*

Вступ. На сьогодні роль та значення слідчих ситуацій для організації розслідування та удосконалення методики є загальноновизнаними. Разом з тим серед учених-криміналістів немає єдиної думки щодо природи та сутності слідчих ситуацій, що пояснюється насамперед багатогранністю та складністю досліджуваного явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У криміналістичній теорії існуючі точки зору щодо визначення слідчої ситуації можна умовно поділити на дві основні позиції. Прихильники першої включають до змісту слідчої ситуації обсяг і характер наявних фактичних даних, їх інформаційну значимість. Тому під слідчою ситуацією вони розуміють характеристику стану розслідування на даний момент, яка визначається наявністю доказової та оперативної інформації, або обстановку розслідування, що характеризується сукупністю фактичних даних, які мають суттєве значення для пояснення події, що відбулася, інформаційну невизначеність зв'язків фактичних даних про подію злочину і, нарешті, як комплекс встановлених при розслідуванні фактичних даних, що беруться до уваги поряд із джерелами їх отримання.

Мета статті полягає у слідчих діях та основних напрямках розслідування на початковому етапі, типізації слідчих ситуацій з подальшим створенням для них.

Виклад основного матеріалу. Такий підхід до розуміння слідчої ситуації ми вважаємо правильним, оскільки він «може реально служити практиці розслідування. Саме він, на нашу думку, відповідає головній практичній меті – типізації слідчих ситуацій з подальшим створенням для них методичних рекомендацій.

Одним з перспективних напрямків оптимізації і підвищення ефективності розслідування окремих видів злочинів є дослідження і подальша розробка проблеми типових версій. Використання систем типових версій вносить у розслідування елемент точності, повноти розслідування, сприяє слідчому у аналізі відомих йому аналогічних ситуацій та у визначенні літературних джерел, що відповідають конкретному випадку.

Побудова слідчих версій визначається видом вчиненого злочину, способом його вчинення і приховування, тобто спирається на первісну слідчу ситуацію. Вагома роль у висуненні версій належить негативним обставинам, до яких можуть бути віднесені сліди, речові докази, «докази поведінки», що порушують уяву слідчого чи суперечать їй про природний розвиток подій і причинно-наслідкові зв'язки, що випадають із ланцюга механізму вчинення злочину.

Головним у логічному дослідженні змісту версії є уявлення в думках про те, які факти, явища чи обставини повинні існувати в реальності, якщо висунута версія відображає об'єктивну істину. Ці наслідки, будучи також можливими судженнями, знаходять свій вираз у сформульованих слідчим запитаннях, що підлягають з'ясуванню. Вони дозволяють значно розширити знання слідчого про обставини злочину, дозволяють прогнозувати існування окремих фактів, тобто систематизувати приховані сторони злочину. У цьому плані версія виступає логічною передумовою або умовою планування розслідування.

Зміст вихідної інформації на початок розслідування має значення для висунення версій та визначення напрямку розслідування. В залежності від змісту та повноти цієї інформації, а також від характеру версій, слідчий визначає, які і в якій послідовності проводити слідчі дії.